

Valsts Prezidents Dr Kārlis Ulmanis Zasā, Livānos, Krustpilī, Aiviekstē un Ērgļos.

Savā Zengales brauciena turpinājumā Valsts Prezidents Dr Kārlis Ulmanis 2. jūlija rītā vispirms ieradās Zasās pamatskolā, kur Prezidentu sagaidīja skolas pārzinis un pagasta vecāks. Skolas ēka nobeigta pagājušā gada rudenī; tauti mācās 170 skolēni, kuriem internats un rotā darbu darbnīcas. Klases sienas rotā „Draudzīgā aicinājuma” veltes — gleznas. Prezidents interesējās par skolas darbu apstākļiem, par skola noorganizēto kopdarbu un arī par zemes mārkas izlietošanu apkurināšanai. Skolas apskates noslēgumā Prezidents parakstījās viesu grāmatā.

Tālāk Prezidents devās uz Livānkiem, kur pilsētas komercskolas telpās notika svīnīga pilsētas padomes sēde ar Livānu pag. vecāko piederīgos. Komercskolā Prezidentu sveicā kopli skaitā sanākušie vietējie iedzīvotāji un koris ar dziesmu. Pēc pilsētas vecāku mērmas Valsts Prezidents sēdes dalībniekiem teica šādos vārdus:

„Es šeit Livānos biju jau pirms dažiem gadiem. Šodien, šeit iebraucot un redzot šīs vietas šīs telpas, dzirdot šīs skaistas dziesmas un tāpat arī pilsētas vecāku sirsnīgos apsveikšanas vārdus, es varu liecināt, ka uz katra soļa redzams, ka Livānu dzīve iet uz priekšu. Tas ir liecējums un pierādījums tam, ka pilsoņi ir čakli savos darbos un ka pašvaldības iestādes pilsētā un kalmiņu pagastā arī apziņas savu pienākumu un ka pilsoņu sadarbības saderībā un sadraudzībā tiklab šeit pilsētā, kā arī pagastā. To redzēdams, es varu tikai izteikt savu gandarījumu un arī novēlēt, lai darbi arī uz priekšu labi sekmētos. Ir droši, ka viņi arī labi sekmēsies, ja arī nākotnē būs sastrādāšanās, sadarbība, un katrs centīsies savu pienākumu uz labāko pildīt. Tas tā ir bijis līdz šim, un nav šaubu, ka tas arī uz priekšu tā paliksies. Paldies jums un sagemiet manus labākos novēlējumus.”

Pēc svīnīgās sēdes, atstājot komercskolas telpas, Prezidentu uz ielas jūsmīgi un ilgi sumināja Livānu iedzīvotāji. Prezidents, uzrunājot livāniešus, teica:

„Livānieši, jūs visi esat darba cilvēki, un kā darba cilvēkiem jums rūp, lai būtu darbs un lai būtu izpeļņa, lai jūs varētu paši ar saviem līdzekļiem segt savas dzīves vajadzības. Atbraucot šeit, Livānos, var redzēt, ka Livāni plaukst, Livānu ielas top spodrākas un arī līdznākas. Tas rāda, ka jūs savu darbu arī mīlat. Šī vasara ir tāl ziloņa laba, ka darbs būs visiem, ka darbu varēs atrast visli, kas grib strādāt. Arī mums no valdības puses ir jāgādā par to, lai jūs ar nopelnīto varētu segt savas dzīves vajadzības.

Mēs, valdība, zinām, kas ir mūsu pienākums, un darām tas ir jādara, cik tas šini: apstākļos ir iespējams; un šīs nevienu brīdi nešaubaties, ka valdība padaris visu to, kas vajadzīgs un iespējams, lai arī jūs te varētu tāpat kā visā valstī justies labi, un lai arī jūs varētu mierā dzīvot. Tas ir mans novēlējums.”

Sarunā ar Livānu pilsētas vecāko Prezidents interesējās par Livānu saimnieciskā dzīvi. Pilsētas vecāks paskaidroja, ka Livānos pašlaik ir 8000 iedzīvotāju un ka saimnieciskā dzīve attīstās rosti. Tālāk Prezidents apskatīja kritušo atbrīvotāju pieminekli, ko savā kopšanā un aizsardzībā ņēmuši vietējie aizsargi. Pēc tam Prezidents ieradās netālaļ a/s „Kādra” zemes mārkas fabrikā. Pie karīgiem rotātiem no kūdras ceļiem godavārtīgi Prezidentu apsvēlca a/s „Kādra” direktors J. Meļņarups, izteikdams savu un strādnieku vārda prieku par Prezidentu ierīšanu. Atbildot direktoram un strādniekiem, Prezidents teica:

„Pateikdams jums, direktora kungs un jūsi līdzdarbniekiem un visiem, kas nodarbināti fabrikā, strādniekiem un cītiem, par jūsu strasnīgāiem apsvēlumiem es zribu pateikt, ka mana ierīšanās lai jums nozīmē, ka jūsu darbu top ievēroti un atzīti, un ka jūsu darbu top uzskaitīts par tādu, kam ir liela nozīme mūsu saimnieciskā dzīvē un arī visā mūsu valsts dzīvē. To paturiet prātā, tad jūsu darbs jums veikslis un sekmēsies, un visiem mums būs labums no jūsu darba sasniegumiem. Man sevišķi patīk, ka jūs esat arī šini brīdi paturējuši prātā, ka visskaitākais ir darba panākumi un augļi, un tāpēc jūs neesat gājuši pie kalmiņiem — mežziņiem, lai meklētu sev šiem sagaidīšanas vārtiem materiālu, bet esat to ņēmuši pašli no saviem krājumiem. Tas rāda, ka jūs pašesat darba iekšu ar visu sirdi un spēku un domām.”

Livānu kūdras fabrika nodarbina patlaban ap 350 strādniekus. Valsts Prezidents iepazīnās ar fabrikas iekārtu un mašinām zemes mārkas ražošanai. Fabrika ir pašli sava spēkstacija, kuras ražot enerģiju tā izmanto mašīnu nodarbināšanai. Prezidents ar pavadoniem izbrauca arī uz pāra kilometru atālo kūdras parvu, kur notiek kūdras griešana. Strādnieki šeit strādā grupās, iepelnot caurmērā 6 līdz 8 latu dienā. Prezidenta uzmanību saistīja kūdras mašinā mašina. Kūdras fabrika vasarā sagatavo ap 3500 tonnu zemei mārkas.

Pēc kūdras fabrikas apskates Prezidents devās tālāk uz Krustpili. Pa ceļam Prezidents iezīriezās Livānu piensaimnieku sabiedrības pienotavā. Še Prezidentam pienotavas vadītājs paskaidroja, ka piensaimnieku sabiedrībā ir 56 biedri un at 260 piena piegādātāji no plašākas apkārtnes. Pienotavai nesen uzcelta jauna ēka. Pienotava gadā ražo ap 1500 muciņu sviesta.

Krustpilī Prezidenta pirmā apstāšanās vieta bija Krustpils ķieģeļu fabrika, kur Prezidentu sagaidīja a/s „Ķieģelnieki” direktors-rikotājs un Krustpils ķieģeļu fabrikas pārzinis, kas Prezidentam sniedza paskaidrojumu par mūsu ķieģeļrūpniecības darbiem. Latvijā ir divas ķieģeļu rūpniecības sabiedrības: A/s „Ķieģeļi”, kas apkārpo zaļvenā kārti Lielupes baseina apkārtni, un A/s „Ķieģelnieki”. Sabiedrībai „Ķieģelnieki” bez Krustpils ķieģeļu fabrikas ķieģelnīcas darbojas ar

lielās citās vietās Latvijā, piem. Tājā, Čēsi, Kuldīgā, Sakā, Kurmenē u. c. Tāpat sabiedrībai ir tā sauktās celojošās ķieģeļnīcas, kas darbojas zināmu laiku šīs vietās, kur ir lielāki ķieģeļu pieprasījumi, bet kur nav nozīmes ierīkot pastāvīgu ķieģeļu rūpniecību. Krustpils ķieģeļu fabrika, ņēmot vērā labās dzelzceļa un zemesceļa transporta iespējas, ir sevišķi labas iespējas satiksmes ziņā. Sevišķu vērtību Krustpils ķieģeļu fabrika piegriež drenu cauruļu ražošanai, ražojot at 2 milli. drenu cauruļu gadā un apgādājot ar drenu cauruļiem plašu apkāmi. Valsts Prezidents šili iepazīnās ar ķieģeļu fabrikas darbiem un arī sarunājās ar fabrikas strādniekiem. Fabrika divās maļās nodarbina 100 strādniekus. Daja no strādniekiem šovasar devusies lauku strādīs.

Krustpils virsnieku klubā Prezidentu sagaidīja un apsvēlca pilsētas vecāks un Krustpils pagasta vecāks un arī augstākie garnizona virsnieki. Virsnieku klubā Prezidents ieturēja uzādu. Pēc tam Prezidents devās tālāk uz Aiviekstes spēkstaciju. Prezidents apskatīja spēkstacijas iekārtojumu un celmes. Valstīcas spēkstacijas ēkas būvītas no Aiviekstes kalnes dolomīta, kas izdālies vērtīgs un liels būvmateriāls, salīdzinot ar pašstāšīm ķieģeļu celtnēm. Spēkstacijā pat-

laban darbojas 2 turbīnas, bet drīzumā paredzēts uzstādīt trešo. Kā karīnāno spēkstacijā izlieto skaidas no tuvs kokzāģtavas un arī zemes mārkas, kuru rok dažus kilometrus no spēkstacijas.

Valsts Prezidents Dr Kārlis Ulmanis no Madonas raidstacijas devās tālākā ceļā, braucot gar skaisto Aiviekstes upi uz Lāudonu. Ceļā Prezidents vēroja Vidzemes augstienes ainavas un iepretim esošo Latzales līdzenumu, kurā lūkumus met Aiviekstes upe. Tālākā ceļā uz Lāudonu Prezidents aicināja savas pavadones no Plienču kalna virsotnes, kur atrodas tautiskā stīla uzceltā nošūmīte, iepazīties ar tālu redzamo apkārtni. Tad Prezidents turpināja ceļu cauri Mārcienai, Bērzaunei, braucot cauri Vestienai, vēroja krāso ezera ar skaistajām salīm un tālu redzamos Vidzemes kalnājus. Tālāk Prezidents devās uz Ērgļiem, kurus sasniedzot, jau bija iestājies vakara krēsls. Še Prezidents apstājās pie Blaumagu kapiem. Kopā ar saviem pavadoniem Prezidents devās kapu kalnā, kur atdusas lielais latviešu rakstnieks. Ši dzimnieka pēdēji atdusas vieta tagad ar Preses bīdriņas gādību uzposta. No Ērgļiem Prezidents turpināja ceļu uz Rīgu. L.T.A.